

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Historia literatury kaszubskiej		8.0.12525	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Instytut Filologii Polskiej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Etnofilologia kaszubska	forma	stacjonarne
		moduł	język kaszubski w praktyce kulturowej, nauczycielska
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
mgr Grzegorz Schramke; prof. dr hab. Tadeusz Linkner; dr Justyna Pomierska			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		9	
Konwersatorium, Ćw. audytoryjne		Semestr 3:	
Sposób realizacji zajęć		30 godzin - udział w zajęciach	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		30 godzin - czytanie literatury (przygotowanie do zajęć)	
Liczba godzin		15 godzin - przygotowanie do zaliczenia (praca zaliczeniowa)	
Ćw. audytoryjne: 60 godz., Konwersatorium: 30 godz.		Razem: 75 godzin = 3 ECTS	
		Semestr 4:	
		30 godzin - udział w zajęciach	
		30 godzin - czytanie literatury (przygotowanie do zajęć)	
		15 godzin - przygotowanie do zaliczenia (praca zaliczeniowa)	
		Razem: 75 godzin = 3 ECTS	
		Semestr 5:	
		30 godzin - udział w zajęciach	
		20 godzin - czytanie literatury (przygotowanie do zajęć)	
		25 godzin - przygotowanie do egzaminu i egzamin	
		Razem: 75 godzin = 3 ECTS	
Termin realizacji przedmiotu			
2023/2024 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		- polski w wymiarze 30.00%	
		- kaszubski w wymiarze 70.00%	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Analiza tekstów z dyskusją		Sposób zaliczenia	
- Rozmowa		- Zaliczenie na ocenę	
		- Egzamin	
		Formy zaliczenia	

- egzamin ustny
- stylistyczna praca pisemna (rozprawka, analiza i interpretacja tekstu), sprawdzian(y) z lektur, recenzja

Podstawowe kryteria oceny

Student otrzymuje zaliczenie na ocenę w semestrze 3 i 4 na podstawie:

- aktywnego udziału w zajęciach – 20%,
- przygotowania do aktywnego uczestnictwa w zajęciach (lektura wskazana przez prowadzącego, oceny cząstkowe otrzymywane w trakcie trwania semestru ze sprawdzianu/ sprawdzianów z lektur) – 40%
- przygotowania stylistycznej pracy pisemnej po kaszubsku na temat podany przez prowadzącego (z zagadnień przedstawionych na zajęciach i z zagadnień zawartych w lekturach do samodzielnego studiowania) i oceny uzyskanej z tej pracy – 40%.
(Kryteria oceny: opis problemu, przemyślana kompozycja całości, wnioski w formie pogłębionej refleksji autora, poprawny język, wykorzystanie min. 3 pozycji z literatury naukowej (książka, artykuł) - w pracy winny znaleźć się przypisy źródłowe oraz na końcu bibliografia uwzględniająca wszystkie wykorzystane źródła, objętość do 8 stron znormalizowanego maszynopisu, wskazane wykorzystanie różnorodnego materiału ilustracyjnego, np. cytaty, każdorazowo obowiązkiem jest podanie źródła!); prace winne być złożone w postaci wydruku oraz w formie elektronicznej.

W semestrze 5 student uzyskuje ocenę z egzaminu ustnego (odpowiedź na 3 pytania z zakresu tematyki wykładów i konwersatorium oraz zagadnień zawartych w lekturze).

Student otrzymuje ocenę pozytywną na egzaminie po wykazaniu się wiedzą i umiejętnościami z zakresu tematów wykładów i konwersatorium, wykazaniu się znajomością zaleconych lektur.

Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się

zakładany efekt uczenia się	Egzamin	Praca stylistyczna	Aktywny udział w zajęciach
	Wiedza		
K_W06	+	+	+
K_W13	+	+	+
	Umiejętności		
K_U03	+	+	+
K_U05		+	+
	Kompetencje społeczne		
K_K01	+		
K_K05	+	+	
K_K06	+	+	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

- Semestr 3: brak wymagań formalnych.
- Semestr 4: zaliczony semestr 3.
- Semestr 5: zaliczony semestr 4.

B. Wymagania wstępne

Ogólna wiedza z zakresu historii literatury polskiej, historii Polski oraz historii powszechnej. Znajomość kanonu lektur z zakresu literatury polskiej (kurs kształcenia ogólnego w zakresie szkoły średniej).

Cele kształcenia

Poznanie historii literatury kaszubskiej od Floriana Ceynowy (1843) po współczesność.

Treści programowe

1. Periodyzacja literatury kaszubskiej:
  - przegląd zabytków piśmienniczych;
  - początki kaszubskiego piśmiennictwa literackiego (Florian Ceynowa, Hieronim Jarosz Derdowski);
  - młodokaszubi: Aleksander Majkowski, Jan Karnowski, Leon Heyke, Franciszek Sędzicki;
  - zrzeszeńcy: Aleksandr Labuda, Jan Trepczyk,

- klekowcy: Leon Roppel, Józef Ceynowa
- inni pisarze przedwojenni: Bernard Sychta, Alojzy Budzisz;
- pokolenie powojenne: Leon Roppel, Jan Piepka, Alojzy Nagel, Jan Drzeżdżon, Stanisław Pestka, Stefan Fikus,
- współczesność: Stanisław Janke, Robert Żmuda-Trzebiatowski, Roman Drzeżdżon, Ida Czaja, Artur Jabłoński, Piotr Dziekanowski, Tomasz Fopke, Gracjana Potrykus i in.

Literatura (poezja, proza, dramaty) jako źródło wiadomości o Kaszubach i świadectwo rozwoju kaszubszczyzny literackiej (język wybranych pisarzy kaszubskich).

2. Utrwalenie umiejętności analizy dzieła literackiego (na wybranych wspólnie przez prowadzącego i słuchaczy przykładach z listy lektur). Kształcenie umiejętności ustnego argumentowania swoich sądów i pisania rozprawki na tematy literackie.

3. Omówienie utworów literackich adresowanych do dzieci i młodzieży.

Wykaz literatury

Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć jest ustalana na początku semestru.

A. Literatura obowiązkowa.

- Borzyszkowski J., O historii literatury kaszubskiej i jej twórcach, Gdańsk 2012 (wybrane rozdziały).
- Bukowski A., Regionalizm kaszubski, Poznań 1950.
- Drzeżdżon J., Piętno Smętka. Z problemów kaszubskiej literatury regionalnej lat 1920-1939, Gdańsk 1973.
- Drzeżdżon J., Współczesna literatura kaszubska 1945-1980, Warszawa 1986.
- Kalinowski D., Raptularz kaszubski, Gdańsk 2014 (wybrane rozdziały).
- Kuik-Kalinowska A., Tatczężna. Literackie przestrzenie Kaszub, Gdańsk-Słupsk 2011 (wybrane rozdziały)
- Labuda G., Literatura kaszubska w rozwoju kultury narodowej i regionalnej, [w:] Literatura kaszubska – książka, twórca i biblioteka, red. J. Borzyszkowski, Gdańsk 2000.
- Linkner T., Heroiczna biografia Remusa. W zwierciadle mitu i kaszubskich wierzeń, 1996.
- Samp J., Próba wierności (wokół nowszej literatury kaszubskiej), „Gdański Rocznik Kulturalny”, t. 8, 1985.

Student samodzielnie przeczytał lektury – wymagane na sprawdzian(y) z lektur:

- Ceynowa F., Rozmowa Pòlôcha z Kaszëbą. Rozmowa Kaszëbë z Pòlôchã, opracowanie, wstęp i przypisy J. Treder, Biblioteka Pisarzy Kaszubskich. t. 1, Instytut Kaszubski, Gdańsk 2007 (także wstęp).
- Budzisz A., Dokôżë; (3 wybrane opowiadania), por. J. Drzeżdżon, Modra kraina (tłumaczenie na polski).
- Derdowski H.J., Ô panu Czôrlńszcim co do Pùcka pò sęcë jachôł. Zełgôł dłò swoich druchów kaszubszcich..., oprac. BPK t. 2, Gdańsk 2007 (także wstęp).
- Drzeżdżon J., Dzwónnik, Gdańsk 1979; nowe wyd. pt. Zwónnik, Gdynia 1998.
- Drzeżdżon J., Twarz Smętka, Gdańsk 1993.
- Dzysdniowò kaszëbskò proza. Lëdze są lëdzama, Gduńsk 2014.
- Janke S., Łiskawica, [wyd. 1 Gdańsk 1988 lub wyd. 2 w znormalizowanej pisowni Gdańsk 2015].
- Jón Natrzecy (ps.), R. Kucharski [rysunki], Szczeniã Świãców [komiks historyczny], Bytów 2010.
- Jón Natrzecy (ps.), Nalazlé w Bëtowie, Bëtowò 2008 [i:] Kaszëbògònia, Bëtowò 2014.
- Karnowski J., Dramaty, BPK t. 6, Gdańsk 2011, (także wstęp).
- Labuda A., Gùczów Mack gòdò, Bolszewo 2013 [lub wydania wcześniejsze]
- Majkowski A., Żëcë i przigodë Remusa. Zvjercadło kaszubskji [wybrane wydanie], – wstęp: BPK t. 5, Gdańsk 2010, oprac. i przypisy J. Treder.
- Mamelski J., Mack, Gduńsk 2016.
- Miotk M. ks., Séw Bòżëgò słowa na niwie kaszëbszcich serc, Gdańsk 2008 [wybór kazań prowadzącego].
- Rompski J., Wzënik Arkónë. Tragediò w 4 aktach, w: tenże, Dramaty kaszubskie, opr., wstęp i przypisy: A. Kuik-Kalinowska, D. Kalinowski, J. Treder, BPK t.4., Wejherowo-Gdańsk 2009. (i dwa inne wybrane dramaty, także wstęp).
- Stanulewicz D., Balbina z IVB, Gduńsk 2015.
- Sychta B., Hanka sã żeni, w: Dramaty Bernarda Sychty, t. I Dramaty obyczajowe, opr., wstęp i przypisy: J. Treder i J. Walkusz, BPK t. 3, Gdańsk 2008. (i drugi wybrany dramat, także wstęp).
- Walkusz J., Sztrądę słowa, Lublin 1996 [wybór kazań prowadzącego].
- Jón Zbrzëca (Stanisław Pestka), W stolëcë chmùrników, Gdańsk 2011 (dwa wybrane rozdziały).
- Przekłady Biblii (F. Grucza fr. Ewangelii, por. E. Gołąbek i A. Sikora).

Poezja kaszubska – wybór Prowadzącego; np.

- Dzëczë gãsë. Antologiò kaszëbszczi pòezji, Gdiniò 2004.
- Skrë ùsòdzkòwi mòcë. Antologiò kaszëbszczi pòezji 1991-2008, przër. G. J. Schramke, Gdiniò 2010.
- Świãti dzël dëszë. Antologia kaszubskiej poezji religijnej, oprac. ks. J. Walkusz, Pelplin 1981, Wòs Budzisz [Karnowski J.], Nowotné śpiëwë, wyd. 1 Poznań 1910 [lub późniejsze], wydanie znormalizowane 2009.

Inne utwory literackie dla dzieci i młodzieży w wyborze Prowadzącego; np.

- Janke S., Kròjczy pòjczy.
- Mamelski J., Żëcë dzecy. Życie dzieci. Kaszubskie wierszyki dla dzieci.
- Nagel A., Bajki i bajeczki. Bòjczy i bòjeczki.
- Pepliński A., Bëtowsczë stròszczy.

B. Literatura uzupełniająca

- Borzyszkowski J., Aleksander Majkowski (1876–1938). Biografia historyczna, Gdańsk-Wejherowo 2002.
- Borzyszkowski J., Mordawski J., Treder J., Historia, geografia, język i piśmiennictwo Kaszubów. Historia, geografia, jãzëk i pismienizna Kaszëbów, Gdańsk-Gduńsk 1999.
- Treder J., Historia kaszubszczyzny literackiej. Studia, Gdansk 2005.
- Karnowski J., Dr Florian Ceynowa, oprac. i posł. opatrzyl J. Treder, Gdańsk 1997.
- Literatura kaszubska. W nauce, edukacji, życiu publicznym, red. Z. Zielonka, Gdańsk 2007.
- M. Jentys-Borełowska, Ogrody zamyśleń, marzeń i symboli. Rzecz o Janie Drzeżdżonie, Gdańsk 2014.
- Neureiter F., Historia literatury kaszubskiej. Próba zarysu, tłum. M. Boduszyńska-Borowikowa, wstęp T. Bolduan, Gdańsk 1982.
- Obracht-Prondzyński C., Jan Karnowski (1886-1939). Pisarz, polityk i kaszubsko-pomorski działacz regionalny, Gdańsk 1999.
- Twarze Drzeżdżona, red. R. Mistrz, Gdańsk 2007.
- B. Bòrk, Lesòcczé pòwiòstczi ë jiné dokòzë, Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej, Wejherowò 2002.
- H. Dawidowsczi, Z Kaszëbama ò Kaszëbach. Òpòwiòdania, Gduńsk 2007.
- Kaszëbskò nòtëra. Antologió pòwiòstków nòdgròdzonëch w Òglowòpòlsczim Kònkùrsu Prozatorsczim miona Jana Drzëżdżóna w latach 1996–2000, rëdakcëjo i wëbór Stanislów Janke, Jerzi Tréder, Wejrowò, Gduńsk, 2001.
- Kaszëbsczé dzeje ë dzysészé zëcé. Dokòzë kaszëbsczi prozë. Zwësk Òglowòpòlsczégò Kònkùrsu... Ùszëkòwòł i kaszëbiznã ùnormòwòł J. Tréder, Wejherowò 2004.
- Pomerania ("Stegna"), "Skra", "Zymk" – pismiona ò kùlturze.

<p>Kierunkowe efekty uczenia się</p> <p>K_W06, K_W13 K_U03, K_U05 K_K01, K_K05, K_K06</p>	<p>Wiedza</p> <p>K_W06, K_W13 Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma wiedzę z zakresu literatury kaszubskiej zorientowaną na jej praktyczne wykorzystanie w działalności zawodowej (na lekcjach języka kaszubskiego, w pracy w instytucjach kultury, wydawnictwach) (K_W06); • jest zorientowany we współczesnym życiu literackim i kulturalnym na Pomorzu (K_W13). <p>Umiejętności</p> <p>K_U03, K_U05 Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posiada elementarne umiejętności badawcze niezbędne do analizy zjawisk zachodzących w literaturze kaszubskiej (K_U03); • podejmuje próby samodzielnej analizy wybranych procesów i zjawisk literackich charakterystycznych dla obszaru Kaszub (K_U05). <p>Kompetencje społeczne (postawy)</p> <p>K_K01, K_K05, K_K06 Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi określić zakres posiadanej przez siebie wiedzy z zakresu historii literatury kaszubskiej, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się (K_K01); • potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego zadania - napisania pracy stylistycznej i przygotowania się do egzaminu (K_K05); • potrafi efektywnie organizować swoją pracę i ocenić w sposób krytyczny stopień zaawansowania realizowanych działań (K_K06).
<p>Kontakt</p> <p>polsek@ug.edu.pl</p>	